Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

28. november 2017*

Eelotsusetaotlus – Mootorsõiduki kasutamise kohustuslik vastutuskindlustus – Direktiiv 72/166/EMÜ – Artikli 3 lõige 1 – Mõiste „sõiduki kasutamine“ – Talumajapidamises juhtunud õnnetus – Õnnetus, milles osales seisev, kuid umbrohutõrjevahendi pihustusseadme pumba tööshoidmiseks käima pandud mootoriga põllumajandustraktor

Kohtuasjas C-514/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal da Relação de Guimarães (Guimarãesi apellatsioonikohus, Portugal) 23. juuni 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 3. oktoobril 2016, menetluses

Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade,

Fausto da Silva Rodrigues de Andrade

versus

José Manuel Proença Salvador,

Crédito Agrícola Seguros – Companhia de Seguros de Ramos Reais SA,

Jorge Oliveira Pinto,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident A. Tizzano, kodade presidendid M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C. G. Fernlund ja C. Vajda, kohtunikud J.–C. Bonichot, A. Arabadjiev (ettekandja), C. Toader, M. Safjan, D. Šváby ja A. Prechal,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade ja Fausto da Silva Rodrigues de Andrade, esindaja: *advogado* L. Ferreira,

– Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ja S. Jaulino,

* Kohtumenetluse keel: portugali.

– Eesti valitsus, esindaja: N. Grünberg,

– Iirimaa, esindajad: L. Williams, G. Hodge, M. Browne ja A. Joyce, keda abistasid C. Toland, *SC*, G. Gibbons, *BL*, ja J. Buttimore, *BL*,

– Hispaania valitsus, esindaja: V. Ester Casas,

– Läti valitsus, esindajad: I. Kucina ja G. Bambāne,

– Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: G. Brown, keda abistas *barrister* A. Bates,

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. França ja K.-P. Wojcik,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 24. aprilli 1972. aasta direktiivi 72/166/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1972, L 103, lk 1; ELT eriväljaanne 06/01, lk 10; edaspidi „esimene direktiiv“) artikli 3 lõike 1 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses ühelt poolt Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade ja Fausto da Silva Rodrigues de Andrade (edaspidi koos „abielupaar Rodrigues de Andrade“) ning teiselt poolt José Manuel Proença Salvador, Crédito Agrícola Seguros – Companhia de Seguros de Ramos Reais SA (endise nimega Rural Seguros – Companhia de Seguros SA, edaspidi „CA Seguros“) ja Jorge Oliveira Pinto vahel seoses abielupaarilt Rodrigues de Andrade hüvitise väljamõistmisega kahju eest, mis tekkis José Manuel Proença Salvadoril tema abikaasa surma tõttu abikaasa töötamiskohaks olnud talumajapidamises põllumajandustraktoriga toimunud õnnetuse tagajärjel.

Õiguslik raamistik

3 Esimene direktiiv tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiviga 2009/103/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmise kohta (ELT 2009, L 263, lk 11). Põhikohtuasjaga seotud asjaolude toimumise kuupäeva arvestades on põhikohtuasjas kohaldatav siiski esimene direktiiv.

4 Esimese direktiivi artikkel 1 sätestas:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. sõiduk – kõik maismaal sõitmiseks mõeldud mootorsõidukid, mis liiguvad edasi mehhaanilise jõuga, kuid ei sõida rööbastel, ja ühendatud või ühendamata haagised;

[…]“

5 Direktiivi artikli 3 lõige 1 sätestas:

„Iga liikmesriik võtab artiklit 4 arvestades kõik vajalikud meetmed tagamaks, et nende sõidukite kasutamisel, mille põhiasukoht on tema territooriumil, on tsiviilvastutus kaetud kindlustusega. Kaetud vastutuse ulatus ja kindlustuskaitse tingimused määratakse kindlaks kõnealuste meetmete põhjal.“

6 Direktiivi artikkel 4 sätestas:

„Liikmesriik võib teha erandi artikli 3 sätetest seoses:

[…]

b) teatavat liiki sõidukitega või teatavate erimärki kandvate sõidukitega; asjaomane riik koostab selliste liikide või selliste sõidukite nimekirja ja edastab selle teistele liikmesriikidele ja komisjonile.

[…]“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

7 Abielupaar Rodrigues de Andradel on talumajapidamine Sabrosas (Portugal).

8 José Manuel Proença Salvadori abikaasa Maria Alves töötas nende juures osaajaga põllutöötajana. Töötajana allus ta abielupaar Rodrigues de Andrade korraldustele, juhtimisele ja kontrollile.

9 18. märtsil 2006 oli Maria Alves ametis viinapuudele umbrohutõrjevahendi pihustamisega abielupaar Rodrigues de Andrade viinamarjaistanduses, mis paiknes terrassidega nõlval.

10 Umbrohutõrjevahend oli põllumajandustraktori (edaspidi „kõnesolev traktor“) taga rippes olnud pritsi paagis. Kõnesolev traktor oli peatunud tasasel pinnasteel, kuid selle mootor käis, et hoida töös umbrohutõrjevahendi pritsi pumpa. Traktori mass, mootori ja pritsi väljalaskepumba põhjustatud rappumine ning umbrohutõrjevahendi pritsi voolikute käsitsemine eeskätt Maria Alvesi poolt ühes tugeva sajuga sel päeval tekitasid maalihke, mis viis traktori kaasa. Traktor kukkus terrassilt alla ja paiskus ümber, tabades nelja töötajat, kes pihustasid umbrohutõrjevahendit alumisel terrassil paiknevas viinamarjaistanduses. Maria Alves jäi kõnesoleva traktori alla, mille tagajärjel ta suri.

11 Kõnesolev traktor oli registreeritud Jorge Oliveira Pinto abikaasa Nair Morais da Silva Pinto nimele. Jorge Oliveira Pinto oli abielupaar Rodrigues de Andrade töödejuhataja ja seega Maria Alvese ülemus.

12 Nair Morais da Silva Pinto oli sõlminud CA Segurosega „põllumajandustraktoreid ja -masinaid“ hõlmava kindlustuslepingu.

13 Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade oli sõlminud teise kindlustusettevõtjaga lepingu, mis katab tema vastutuse tööõnnetuste eest. See kindlustusettevõtja maksis Maria Alvese lesele José Manuel Proença Salvadorile välja hüvitise tema abikaasa surmaga lõppenud õnnetuse tagajärjel tekkinud varalise kahju eest.

14 José Manuel Proença Salvador esitas kohtusse hagi, milles ta nõudis õnnetusest tulenenud mittevaralise kahju eest hüvitise väljamõistmist kas solidaarselt abielupaar Rodrigues de Andradelt, Jorge Oliveira Pintolt ja Nair Morais da Silva Pintolt või CA Seguroselt, kui viimast peetakse kohustatuks sellise juhtumi korral kahjuhüvitist maksma.

15 Esimese astme kohus rahuldas José Manuel Proença Salvadori nõude osaliselt. Kohus mõistis Jorge Oliveira Pintolt ja abielupaar Rodrigues de Andradelt solidaarselt välja ühe osa nõutud summast, kuid jättis nõude Nair Morais da Silva Pinto ja CA Segurose vastu suunatud osas rahuldamata põhjendusel, et kõnesolev traktor ei osalenud liiklusõnnetuses, mida kataks mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustus (edaspidi „kohustuslik kindlustus“), sest õnnetus ei juhtunud kõnesoleva traktori kasutamisel liiklusvahendina.

16 Abielupaar Rodrigues de Andrade esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Tribunal da Relação de Guimarãesile (Guimarãesi apellatsioonikohus, Portugal), väites, et õnnetus, mille ohver Maria Alves oli, juhtus kõnesoleva traktori töötamisel põllutööde tegemise käigus, mistõttu peaks see olema Nair Morais da Silva Pinto sõlmitud kindlustuslepinguga kaetud, sõltumata sellest, kas traktor oli abielupaar Rodrigues de Andrade majapidamise pinnasteel peatunud, pargitud või liiklemas. Apellatsioonkaebuse esitas ka Jorge Oliveira Pinto, kes väitis eelkõige, et CA Segurosega sõlmitud kindlustusleping katab tsiviilvastutuse kindlustatud sõidukiga ühendatud seadmest ja sõiduki töötamisest tingitud kahju eest.

17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et esimese astme kohtu otsus on kooskõlas Supremo Tribunal de Justiça (Portugali kõrgeim kohus) kohtupraktikaga, mille kohaselt peab selleks, et juhtumit saaks kvalifitseerida „liiklusõnnetuseks“, õnnetuses osalenud sõiduk õnnetusjuhtumi ajal liikuma ja kolmandatele isikutele tekkinud kahju peab olema tingitud sellest liikumisest.

18 Viimati nimetatud kohus leidis 17. detsembri 2015. aasta otsuses – mis tehti asjas, milles oli surmaga lõppenud õnnetuse põhjustanud põllumajandustraktor õnnetuse hetkel paigal ja ainult selle külge ühendatud hekseldi töötas –, et õnnetust ei saa kvalifitseerida „liiklusõnnetuseks“, kuna esiteks see traktor ei liikunud ja seda ei kasutatud sel otstarbel ning teiseks kasutati seda õnnetuse hetkel üksnes hekseldi käitamise otstarbel.

19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib veel, et 4. septembri 2014. aasta kohtuotsuses Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146), mis käsitles põllumajandustraktoriga tagurdamist, asus Euroopa Kohus seisukohale, et mõistega „sõiduki kasutamine“ on hõlmatud sõiduki mis tahes kasutamine, mis vastab sõiduki tavapärasele otstarbele. Selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas esinenud asjaolud võimaldavad järeldada, et sõiduki tavapärane otstarve on olla liikumises.

20 Euroopa Kohus ei ole aga veel võtnud seisukohta küsimuses, kas mõistega „sõiduki kasutamine“ on hõlmatud ka sõiduki kasutamine energiaallikana, ilma et sõiduk samal ajal liiguks.

21 Nimelt on „segatüüpi“ sõidukeid, mida saab kasutada nii transpordivahendi kui ka lihtsalt energiaallikana ning mis võivad tekitada kahju mitte ainult siis, kui need liiguvad, vaid ka siis, kui neid kasutatakse energiaallikana ajal, kui need on paigale seisma pandud.

22 Niisiis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas arvestades nii kohustuslikku kindlustust reguleerivate liidu õigusnormide eesmärki kaitsta õnnetustes kannatanuid kui ka vajadust tagada liidu õiguse ühetaoline kohaldamine, on õigustatud arvata mõiste „sõidukite kasutamine“ kohaldamisalast välja olukord, kus paigalseisvat sõidukit kasutatakse selle tavapärasel otstarbel energiaallikana teise töö tegemiseks, kui selline kasutamine võib põhjustada raskeid või isegi surmaga lõppevaid õnnetusi.

23 Neil asjaoludel otsustas Tribunal da Relação de Guimarães (Guimarãesi apellatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [esimese direktiivi] artikli 3 lõikes 1 ette nähtud kohustuslik kindlustus on kohaldatav sõidukite kasutamisele igal pool, kas avalikus või eraomandis olevas kohas, ainult juhtudel, kui need liiguvad, või ka juhtudel, kus need seisavad paigal, aga mootor käib?

2. Kas mõiste „sõidukite kasutamine“ nimetatud direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses hõlmab talumajapidamise tasasel pinnasteel peatatud põllumajandustraktorit, mida kasutati, nagu harilikult, põllutööde tegemiseks (umbrohutõrjevahendi pihustamine viinamarjaistanduses), mootor käimas umbrohutõrjevahendit sisaldava paagi pumba töös hoidmiseks, ja mis paiskus ümber, kukkudes peale neljale töötajale, kes tegid seda tööd alumistel terrassidel, ja põhjustas ühe pihustusvoolikut hoidnud naistöötaja surma, nendel asjaoludel maalihke tõttu, mis oli tingitud järgmistest teguritest koostoimes:

   – traktori mass,

   – traktori mootorist ja traktori taha ühendatud pritsi väljalaskepumbast põhjustatud rappumine,

   – tugev sadu?

3. Kui vastus mõlemale eelmisele eelotsuse küsimusele on jaatav, siis kas [esimese direktiivi] artikli 3 lõike 1 mõiste „sõidukite kasutamine“ niisuguse tõlgendusega on vastuolus siseriiklik õigusnorm ([21. augusti 2007. aasta dekreetseaduse nr 291/2007 mootorsõidukite liiklusest tuleneva kohustusliku tsiviilvastutuskindlustuse süsteemi korra kohta (Decreto-Lei n.º 291/2007 que aprova o regime do sistema do seguro obrigatório de responsabilidade civil automóvel, edaspidi „dekreetseadus nr 291/2007“)] artikli 4 lõige 4), mis välistab viidatud [direktiivi] artikli 3 lõikes 1 ette nähtud kindlustuskohustuse juhtudel, kus sõidukeid kasutatakse üksnes põllu- või tööstustööde otstarbel?“

24 Euroopa Kohtu kantseleisse 18. aprillil 2017 saabunud kirjas taotles Iirimaa Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 16 kolmanda lõigu alusel, et Euroopa Kohus tuleks kokku suurkojana.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

25 Esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas esimese direktiivi artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles sättes sisalduv mõiste „sõidukite kasutamine“ hõlmab olukorda, kus traktor, mis oli talumajapidamise pinnasteel paigal ja mille mootor oli käigus sellele traktorile kinnitatud umbrohutõrjevahendi pritsi pumba töös hoidmiseks ning mis paiskus ümber maalihke tõttu, mis oli tingitud mitmest tegurist nende koostoimes, see tähendab traktori massist, traktori mootori ja pumba põhjustatud rappumisest ning tugevast sajust, tuues kaasa selles talumajapidamises töötanud isiku surma.

26 Need küsimused lähtuvad eeldusest, et käesoleva otsuse punktis 12 mainitud kindlustusleping, mille oli sõlminud Nair Morais da Silva Pinto ja mis puudutas kõnesolevat traktorit, katab ainult traktori liikluses kasutamisega seotud tsiviilvastutuse. Seda eeldust aluseks võttes soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas eelmises punktis kirjeldatud olukorda võib pidada õnnetuseks, mis on seotud sõiduki kasutamisega esimese direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses.

27 Selle täpsustuse järel tuleb meenutada, et esimese direktiivi artikli 3 lõikes 1 on sätestatud, et iga liikmesriik võtab selle direktiivi artiklit 4 arvestades kõik vajalikud meetmed tagamaks, et nende sõidukite kasutamisel, mille põhiasukoht on tema territooriumil, on tsiviilvastutus kaetud kindlustusega.

28 Sissejuhatuseks olgu märgitud, et selline põllumajandustraktor nagu kõnesolev traktor on hõlmatud direktiivi artikli 1 punktis 1 määratletud mõistega „sõiduk“, kuna see vastab määratlusele „maismaal sõitmiseks mõeldud mootorsõidukid, mis liiguvad edasi mehhaanilise jõuga, kuid ei sõida rööbastel“.

29 Sellega seoses on oluline märkida, et see määratlus ei sõltu sellest, kuidas asjaomast sõidukit kasutatakse või võidakse kasutada. Asjaolu, et traktorit võidakse teatud juhtudel kasutada põllutöömasinana, ei mõjuta seega järeldust, et niisugune sõiduk vastab esimese direktiivi artikli 1 punktis 1 esitatud mõistele „sõiduk“ (kohtuotsus, 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punkt 38).

30 Veel nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et kõnesoleva traktori põhiasukoht on liikmesriigi territooriumil ning seda ei puuduta direktiivi artikli 4 kohaselt tehtud erand.

31 Seoses mõistega „sõiduki kasutamine“ selle direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses olgu meenutatud, et seda ei saa jätta iga liikmesriigi hinnata, vaid tegemist on liidu õiguse autonoomse mõistega, mille tõlgendamisel tuleb eeskätt arvesse võtta õigusnormi konteksti ja selle õigusakti eesmärke, millesse norm kuulub (vt selle kohta kohtuotsus, 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punktid 41 ja 42).

32 Esimene direktiiv kuulub nende direktiivide hulka, millega on järk-järgult täpsustatud liikmesriikide kohustusi mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse valdkonnas. Esimese direktiivi ja nõukogu 30. detsembri 1983. aasta teise direktiivi 84/5/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1984, L 8, lk 17; ELT eriväljaanne 06/07, lk 3) preambulist nähtub, et esiteks on nende direktiivide eesmärk tagada liidu territooriumil põhiasukohta omavate sõidukite ja nendes viibivate isikute vaba liikumine ning teiseks tagada nende sõidukitega põhjustatud õnnetusjuhtumites kannatanutele samaväärne kohtlemine, olenemata sellest, kus liidu territooriumil õnnetusjuhtum on toimunud (vt selle kohta kohtuotsused, 9.6.2011, Ambrósio Lavrador ja Olival Ferreira Bonifácio, C-409/09, EU:C:2011:371, punkt 23; 23.10.2012, Marques Almeida, C-300/10, EU:C:2012:656, punkt 26, ja 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punkt 50).

33 Lisaks ilmneb kohustuslikku kindlustust reguleerivate liidu õigusnormide arengust, et liidu seadusandja on eesmärki kaitsta sõidukiga põhjustatud õnnetustes kannatanuid pidevalt taotlenud ja tugevdanud (vt selle kohta kohtuotsus, 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punktid 52–55).

34 Euroopa Kohus on selles kontekstis sisuliselt otsustanud, et esimese direktiivi artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles sisalduva mõistega „sõiduki kasutamine“ ei ole silmas peetud mitte üksnes teeliikluse olukorda, vaid on hõlmatud sõiduki mis tahes kasutamine, mis vastab sõiduki tavapärasele otstarbele (vt selle kohta kohtuotsus, 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punkt 59).

35 Eeltoodud kaalutlustest järeldub esiteks, et mõiste „sõidukite kasutamine“ ulatus ei sõltu selle maastiku omadustest, millel mootorsõidukit kasutatakse.

36 Ka ei piira ükski kohustuslikku kindlustust käsitlevate direktiivide säte kindlustuskohustuse ulatust ega mootorsõidukiga põhjustatud õnnetustes kannatanutele selle kohustusega tagatava kaitse ulatust mootorsõidukite kasutamise korral teatud maastikel või teatud teedel.

37 Teiseks olgu rõhutatud, et esimese direktiivi artikli 1 punktis 1 nimetatud sõidukeid kasutatakse nende omadustest sõltumata tavaliselt transpordivahendina.

38 Järelikult kuulub direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses mõiste „sõiduki kasutamine“ kohaldamisalasse igasugune sõiduki transpordivahendina kasutamine.

39 Ainuüksi asjaolu, et õnnetuses osalenud sõiduk oli õnnetuse toimumise hetkel paigal, ei välista, et sõiduki kasutamine sel hetkel võib kuuluda sõiduki transpordivahendina kasutamise alla ja seetõttu esimese direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses mõiste „sõiduki kasutamine“ kohaldamisalasse. Seejuures ei ole määrav, kas sõiduki mootor õnnetuse toimumise hetkel töötas või mitte.

40 Seoses sõidukitega, mida võib nagu kõnesolevat traktorit lisaks tavapärasele transpordivahendina kasutamisele teatud juhtudel kasutada tööseadmena, on vaja kindlaks teha, kas sellise sõidukiga toimunud õnnetuse ajal kasutati seda sõidukit peamiselt transpordivahendina, mispuhul võib see kasutamine olla hõlmatud mõistega „sõiduki kasutamine“ esimese direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses, või tööseadmena, mispuhul ei ole see kasutamine selle mõistega hõlmatud.

41 Antud juhul nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud andmetest, et kõnesoleva traktoriga toimunud õnnetuse ajal kasutati traktorit energiaallikana traktorile kinnitatud umbrohutõrjevahendi pritsi pumba töös hoidmiseks, et pihustada seda umbrohutõrjevahendit talumajapidamise viinamarjaistanduses. Kui kontrollimise käigus, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab tegema, ei ilmne muud, on selline kasutamine peamiselt seotud traktori kasutamisega tööseadmena, mitte transpordivahendina, ega ole seetõttu hõlmatud mõistega „sõiduki kasutamine“ esimese direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses.

42 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et esimese direktiivi artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles sättes sisalduv mõiste „sõidukite kasutamine“ ei hõlma olukorda, kus õnnetus juhtus põllumajandustraktoriga, kui seda traktorit ei kasutatud õnnetusse sattumise ajal mitte transpordivahendina, vaid selle põhifunktsioon oli tööseadmena olla energiaallikas umbrohutõrjevahendi pritsi pumba töös hoidmiseks.

Kolmas küsimus

43 Kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas esimese direktiivi artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik õigusnorm nagu dekreetseaduse nr 291/2007 artikli 4 lõige 4, mis välistab sõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse kohustuse juhtudel, kui sõidukeid kasutatakse „üksnes põllu- või tööstustööde otstarbel“.

44 Sellega seoses tuleb märkida, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale eeldatakse, et liidu õiguse tõlgendamise küsimused, mille liikmesriigi kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille paikapidavust Euroopa Kohus ei pea kontrollima, on asjakohased. Euroopa Kohus võib keelduda liikmesriigi kohtu esitatud eelotsusetaotlusele vastamast üksnes juhul, kui on ilmne, et taotletaval liidu õiguse tõlgendamisel puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (kohtuotsus, 20.7.2017, Piscarreta Ricardo, C-416/16, EU:C:2017:574, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 Antud juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et õnnetus, mille tagajärjel Maria Alves suri, juhtus 18. märtsil 2006 ehk aasta enne dekreetseaduse nr 291/2007 vastuvõtmist.

46 Euroopa Kohtule edastatud toimikust ei selgu, et sellel dekreetseadusel oleks tagasiulatuv mõju või et selle artikli 4 lõige 4 oleks muul põhjusel põhikohtuasjas kohaldatav. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole selgitanud, mis põhjustel ta leiab, et selles kontekstis on tal vaja vastust kolmandale eelotsuse küsimusele, et lahendada tema menetluses olev vaidlus.

47 Lisaks ilmneb Portugali valitsuse kirjalikust vastusest Euroopa Kohtu esitatud küsimusele, et põhikohtuasjaga seotud faktilistele asjaoludele on *ratione temporis* kohaldatav mitte dekreetseadus nr 291/2007, vaid 31. detsembri 1985. aasta dekreetseadus nr 522/85, mis käsitleb mootorsõiduki kohustuslikku tsiviilvastutuskindlustust (Decreto-Lei nº 522/85 – Seguro Obrigatório de Responsabilidade Civil Automóvel).

48 Neil asjaoludel on ilmselge, et kolmas küsimus on hüpoteetiline ja seetõttu vastuvõetamatu.

Kohtukulud

49 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

Nõukogu 24. aprilli 1972. aasta direktiivi 72/166/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles sättes sisalduv mõiste „sõidukite kasutamine“ ei hõlma olukorda, kus õnnetus juhtus põllumajandustraktoriga, kui seda traktorit ei kasutatud õnnetusse sattumise ajal mitte transpordivahendina, vaid selle põhifunktsioon oli tööseadmena olla energiaallikas umbrohutõrjevahendi pritsi pumba töös hoidmiseks.

Allkirjad